

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

I den borgerlige regerings sidste periode – omkring 1990 – ændredes folkeskolens og det almene gymnasiums styrelsesregler grundlæggende. Lærerrådet blev nedlagt og erstattet af et pædagogisk råd. Skolerne skulle ledes af valgte bestyrelser og en »rigtig« ledelse.

For forslagsstillerne er det imidlertid afgørende at styrke såvel elevernes som lærernes og andre medarbejdergruppers demokratiske rettigheder. Undervisning forudsætter engagement fra og involvering af elever og lærere. Disse to grupper har det afgørende ansvar for en udbytterig undervisning. Derfor er det vigtigt, at disse grupper får rettigheder og indflydelse på det bærende ansvar, de har for den daglige undervisning.

Dette beslutningsforslag indebærer, at pædagogisk råd mindst sikres den rolle, det tidligere lærerråd havde, idet det dog er forslagsstillerne's opfattelse, at elevrådet bør styrkes parallelt hermed.

Skolen skal lære eleverne at deltage som aktive borgere i samfundet. Det gøres bedst ved at styrke demokratiet inden for skolens egne rammer. Learning by doing! Elevdemokratiet har ført en alt for hensyngende tilværelse siden dets gennemførelse i 1960'erne.

Skolen bør nedbryde den nuværende magtkoncentration omkring ledelsen og i stedet tænke på lærere og elever/kursister som en ressource, der kan bane vejen for et deltagerstyret demokrati.

Bemærkninger vedrørende folkeskolen

Under undervisningsminister Bertel Haarder blev styringen af den enkelte folkeskole ændret i ledernes favør. Det daværende lærerråd mistede afgørende indflydelse på fagfordelingen, idet det oprindeligt kunne indstille en fagfordeling, der gik imod lederens forslag, hvis forældrene vel at mærke sagde god for lærernes forslag. Skolenævnet havde endvidere pligt til at sikre, at lærerrådet fik mulighed for at udtale sig i alle væsentlige spørgsmål vedrørende undervisningsforhold og skolens drift i det hele taget.

Spørgsmål vedrørende personaleforhold er i dag lagt over i samarbejdsudvalget. Man er gået fra et direkte demokrati til et repræsentativt demokrati. Igen en svækkelse af demokratiet.

Danmarks Lærerforening opsummerede situationen således i en medlemsundersøgelse i bladet »Folkeskolen« nr. 30-33 fra 15. august 1996, side 12: »Først fik folkeskolen nye styrelsesregler. Skolerne skulle ledes af valgte bestyrelser og en rigtig ledelse. Lærerrådet blev nedlagt og erstattet med et pædagogisk råd. Så fik lærerne et nyt sæt arbejdstidsregler, som ledelsen skulle administrere. De to forandringer i samspil oplever lærerne som en bureaukratisering og som et tab af råderum. Både det pædagogiske og administrative initiativ skulle nu tydeligvis komme fra bestyrelser og ledelse. Lærerne trak sig tilbage og afventede«.

Hertil kommer, at skolens ledelse gennem 1990'erne har måttet afsætte stadig flere ressourcer på at administrere komplekse lønforhold og arbejdstidsregler. Der bliver således stadig færre kræfter til at arbejde med pædagogiske spørgsmål og forældrekontakten.

Bemærkninger vedrørende det almene gymnasium, højere forberedelseseksamen (hf) og VUC

Da de nye LærerRåds-bekendtgørelser trådte i kraft i 1978/79 udtalte Gymnasiedirektoratet, at de blev udformet »i pagt med tidens krav om at sprede magtens autoritet ved at inddrage de berørte parter«. Her var sket en præcisering af den indstillingsret, som vedrører arbejdets organisering, herunder primært time- og fagfordeling.

Lærerrådernes beslutningsret vedrørende anskaffelse af undervisningsmidler inden for skolens dispositionsbevilling var udelukkende knyttet til statsskolerne.

Et er imidlertid de formelle spilleregler, noget andet de reelle. Af en undersøgelse foretaget af Hans Lauge fra 1984 (HD-hovedopgave om lærerrådernes indflydelse på gymnasierne) fremgår det, at den indflydelse, lærerrådene havde via hørings- og indstillingsretten, var af stor betydning, da lærerrådernes beslutninger som oftest dannede udgangspunkt for de endelige afgørelser.